

Onderzoekscommissie terroristische aanslagen

(islamistisch extremisme, gewelddadige radicalisering en terrorisme)

W. Bruggeman

15 februari 2018

De feiten

- Frankrijk: Charlie Hebdo (7 jan 2015), supermarkt Parijs (9 jan 2015), Parijs/Stade de France + ... (13 november 2015), Nice (14 juli 2016), Berlijn (december 2016)
- Thalys trein (21 aug 2015)
- België: joods museum (24 mei 2014), Verviers (15 jan 2015) , Zaventem en Maalbeek 22 maart 2016: 32 doden, nu ongeveer 900 slachtoffers geregistreerd, Charleroi/ twee agenten (6 aug 2016), Schaarbeek /twee agenten (05 oktober 2016)
- Berlijn (vrachtwagen, 19 december) + Londen 22 maart 2017

En nu: van FTF naar 'lone wolves' en 'home grown terrorists' + haatpredikers

De 19 daders uit België

- gebroeders Abdeslam
- gebroeders El Bakraoui
- Abrini, Atar

Crimineel verleden, deel radicalisering in gevangenis, sommigen snel geradicaliseerd

Allemaal *gekend* bij de politie, vaak met signalen van radicalisering (zie ook Londen, Parijs, Berlijn): onder echte naam, valse namen en aliases

Cijfers, in evolutie (januari 2018)

- Ongeveer 42,000 FTF uit ongeveer 120 landen
Meer dan de helft FTF's uit West Europa, met grootste aantal uit België, Frankrijk, Duitsland en UK
Per capita: hoogste cijfer uit België
- Meer dan 50.000 geradicaliseerden in Europa, waarvan meer dan 2.000 in België
- OCAD lijst: nu 630
- 413 strijders uit België zijn in de conflictzone geweest, 132 dood, ongeveer 140 strijders uit België nog in Syrië/Irak (vermoedelijk met 140 kinderen onder de 12 jaar)
- 2.500 kunnen of zijn aan het terugkeren, waarvan 173 om zelfmoordaanslagen te plegen
- 1/3 zou teruggekeerd zijn, 271 teruggekeerde Franse jihadisten, 123 in België waarvan 70 veroordeeld
In 2017 waren er slecht vijf terugkeerders, waaronder 4 vrouwen (hadden acht kinderen bij zich)
- 80 in België verblijvende haatpredikers
- 216 Belgische IS aanhangers veroordeeld
- Nu 22 gedetineerden in De-radex afdelingen, op 447 terroristen en geradicaliseerden in de gevangenissen

Aanleiding

- Aanslagen 22 maart 2016
- Verklaring Erdogan en ontslag ministers
- Rapport parlementaire Franse commissie
- Ontslag twee ministers

Vier delen

- Noodhulp (eerste tussentijds verslag)
- Slachtoffers (tweede tussentijdsverslag)
- **Veiligheidsarchitectuur (derde tussentijdsverslag)**
- Radicalisering
- Globaal en definitief rapport: Oktober 2017

Dan: opvolgingscommissie

Hoofdstuk II: Beleid (internationaal, nationaal)

Voor en na 22 maart

Algemeen:

- regel-besitas, info-besitas, over juridisering, verzuiling en verschotting
- balans (on)veiligheid/law enforcement/(nieuwe) mensenrechten?
- balans politiewerking: beveiligen en onderzoeken terro versus wijkwerking, onderzoeken andere fenomenen ...

Internationaal overzicht van de (vele) initiatieven

- complexe internationale regelgeving adequaat implementeren (vb Prüm, Europees onderzoeksbevel, nieuwe Europese privacy regelen)
- eenheid binnen de politie: afdwingbaarheid richtlijnen
- politie en inlichtingendiensten: verschillend ingericht en verschillende benaderingen
- int. signaleringen: verder te professionaliseren, link met ANPR en toegang door diensten op het terrein (KIOSK)
- samenwerking LO's
- elektronische verbinding met Interpol (FIND) en Europol
- data-versleuteling communicatie tussen daders en dadergroepen internationaal te regelen

Beleid en plannen

- Complex mede door regelbesitas + nood aan meer coherente regelgeving (oppassen voor beperken tot tijdelijke fenomenen, vb.FTF)
 - niet alleen federale overheid maar steeds meer ook regionale overheden
 - samenhang tussen verschillende componenten moet rationeler en beter
 - nood aan geïntegreerde en duurzame initiatieven
 - plannen integreren en actualiseren (vb. KIV, NVP, actieplannen ...)
 - meer en blijvende aandacht nodig voor preventie
 - rationaliseren werkgroepen
-
- nieuwe plannen moet samengaan met inrichten middelen en capaciteit, met bijzondere aandacht voor steun door federale politie, de gerechtelijke politie en een reserve die naam waardig
 - aanmoedigen schaalvergroting om basisfunctionaliteiten te kunnen blijven verzekeren

Ondertussen wetgeving aangepast

- Noodtoestand : Frankrijk
- België vanuit bestaande maar aangepast wetgeving op basis van 12 (na Verviers) en 18 (na aanslagen Zaventem en Maalbeek) maatregelen regering, w.o.
 - uitbreiding terroristische misdrijven
 - uitbreiden opsporingsmogelijkheden
 - opheffen barrières: gedeeld beroepsgeheim

Hoofdstuk III: Beeldvorming, dreigingsanalyse en veiligheidsmaatregelen

- veel gebeurd na 22 maart, maar er blijven aandachts- en verbeterpunten
- compartimentalisering, schotten en verzuilde besluitvorming moeten bijgestuurd worden
- niet beperken initiatieven tot FTF's
- wegwerken overdreven aantal coördinatie- en overleg-fora
- coherentie NVR – OCAD – Crisiscentrum (co-locatie) – NTF/LTF/LIVC verbeteren en voorzien in een wettelijke verankering van de interactie tussen NTF, LTF en LIVC
- opvolgen beslissingen (federaal) parket, via de LTF
- onafhankelijkheid OCAD bewaren en bewaken, verduidelijken 'relevante' informatie, naar één gemeenschappelijke gegevensbank + flagging system
- veralgemenen 'joint intelligence centres' en inrichten van 'joint decision centres'
- *beeldvorming* moet geprofessionaliseerd en meer coherent ingericht worden
- nood aan harmoniseren en professionaliseren van criteria en methoden voor *risico-inschatting*

- invullen 4 veiligheidsniveau's professionaliseren
- beveiligingsmaatregelen standardiseren (picklists binnen bepaalde vorken) met behoud van mogelijkheid voor situationele aanpak en flexibiliteit + technische mogelijkheden beter benutten + samenwerking met militairen verbeteren intelligence
- veralgemenen 'joint intelligence centres' en inrichten van 'joint decision centres'
- nemen van 'urbanisatie maatregelen'

Hoofdstuk IV: Informatiehuishouding

Algemeen:

- er zijn heel wat individuele, systemische, organisatorische en beleidsingrepen nodig
- nood aan globale visie en strategie, eenvoud en coherentie
- coördinatie, info- en researchmanagement + beleids- en beslissingsarchitectuur moeten beter, met sterkere coördinerende rol voor CCIV, eenheid van commando
- het moet duidelijk zijn wie wat doet en wie instaat voor (meer) samenhang!

- Wet- en regelgeving
 Eén globale wet voor alle gegevensbanken (nu op basis van art. 44 ook voor niet politiediensten)
 COC moet actiever blijven toezien (aanpak niet geregistreeerde en niet geautoriseerde databanken)
 Nood aan verduidelijking: geclassificeerde informatie, versoepelen art. 29 Sv en art. 19/1 wet 30 november 1998 (vermijden over juridisering) + voorafgaand overleg VSSE/ADIV en parket
 Nood aan gemeenschappelijk definities in wetten, omzendbrieven en andere officiële documenten
- Kwaliteit PV's (art. 35 en 25) en RIR's/RAR's + omzetten RIR/RAR naar één politieverlag (hoofdstuk VIII) + nood systematisch en beter contextualiseren
- De nu weggewerkte achterstand internationale seiningen
 Achterstand nationale signaleringen en meldingen (vb vrijlating onder voorwaarden)
- Nood aan cultuuromslag: van 'need to know' naar 'need to share' + uitbouwen van vroegtijdige informatiepositie en beter exploiteren informatie
 Ook met gevangenen, justitiehuisen ...
- Naar één inval- en coördinatiepunt bij politie (DJO, DJA, CGI)
- VSSE en ADIV moeten sterkere informatiepositie verwerven
- Aanpakken van lekken

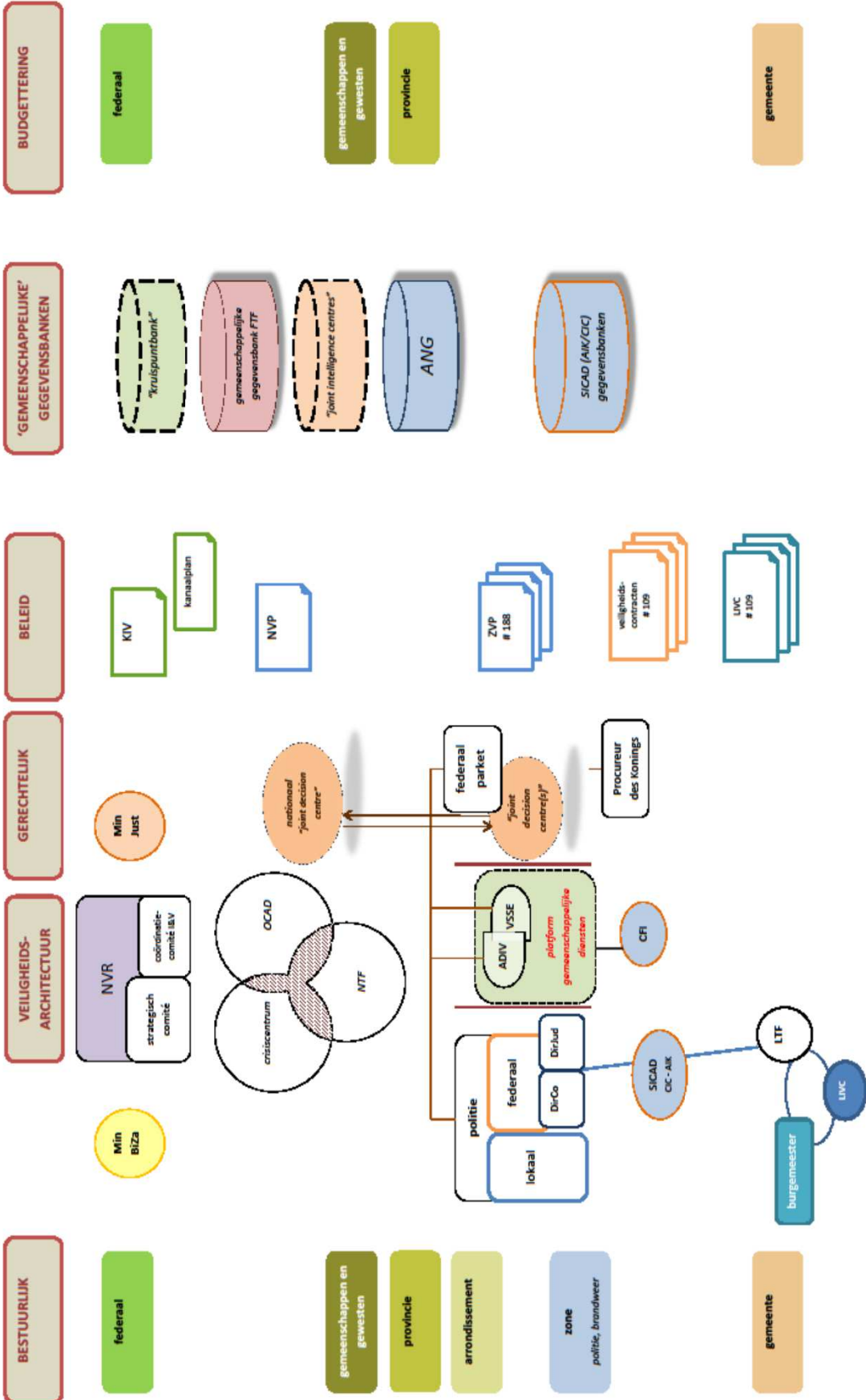
- Personeel: onvoldoende bekwaam personeel (taal, scholing, technische vaardigheden)
Betere screening personeel
Aandacht voor personeel met allochtone achtergrond
Versterken capaciteit gerechtelijke politie en betere distributie en attributie van capaciteit.
Bannen van elke vorm van racisme binnen de diensten
- Informatie en bijhorende werkprocessen
Informatie, ook fragmentarisch, beter exploiteren + verbeteren
feedback
Standaardisering (vb PV van contextualisering), kwaliteitsverbetering, verbetering informatieprocessen, actievere monitoring en samenwerking tussen de diensten (overdreven scheidingslijnen)
- Beter en meer gecoördineerd exploiteren van sociale media

- Gegevensbanken
Wettelijke basis, optimaliseren en verminderen spreiding, gedeelde gegevensbanken beperken en vervangen door KRUIPUNT BANK
ANG is ruggengraat binnen de politie
Gemeenschappelijke gegevensbank voor ALLE terroristische misdrijven + flagging systeem
- De structurele samenwerking binnen de geïntegreerde politie herstellen en verbeteren (te weinig geïntegreerde politie)
Overdreven verzelfstandiging mandaathouders aanpakken
Vermijden dat overheid in de plaats moet treden van politieoverheden
Betere centrale sturing binnen de gerechtelijke politie + betere dispatching
alle 14 FGP's en vijf gespecialiseerde FGP's (met één intelligence systeem)
Interne coördinatie tussen de diensten verbeteren (vb FAST en andere diensten)

- Overleg (MoU) tussen VSSE/ADIV en gerechtelijke politie veralgemenen
- De informatiehuishouding binnen de NTF, LTF en LIVC optimaliseren (+ gedeeld beroepsgeheim)
De AIK's (SICAD) moeten kwalitatief en kwantitatief geoptimaliseerd worden.
Lokale korpsen sterker betrekken
- Verbeteren identificatie en biometrische toepassingen (alle terroristen gebruikten meerdere aliases)
- ICT en technische ondersteuning:
Betere ICT systemen
i-Police
Connectiviteit tussen de systemen automatiseren en verbeteren
- Aankoopprocedures verbeteren en waar mogelijk versoepelen

Hoofdstuk VIII: Bestuurlijk optreden

- Cultuuromslag nodig
- Versterken bestuurlijke informatie
- Beleid: beleidsarchitectuur, tegengaan verschotting, Hycap (MFO-2 herzien), bestuurlijk handhaven (BIBOB) + één politieverslag, werking LIVC's
- Structuren, schaalgrootte gemeenten en politiezones
- Wet- en regelgeving: rationaliseren, overkoepelende wet, informatiepositie burgemeesters (mede op basis van informatiefiche en –kaart), aanklampend optreden, toegang strafregister, informatie van nutsbedrijven
- Luchthavens



BUDGETTERING

federaal

'GEMEENSCHAPPELIJKE' GEGEVENS BANKEN

"Kruispuntbank"

gemeenschappelijke gegevensbank FTI

"Joint Intelligence centres"

ANG

SICAD (AIK/CIC) gegevensbanken

gemeenschappen en gewesten

provincie

gemeente

BELEID

KIV

kanaalplan

NVP

ZVP # 188

veiligheids-contracten # 109

LVC # 109

GERECHTELIJK

Min Just

nationaal "joint decision centre"

federal parket "joint decision centre"

Procureur des Konings

VEILIGHEIDS-ARCHITECTUUR

NVR
strategisch comité
coördinatie-comité tlv

OCAD

NTF

Min BiZa

gemeenschappen en gewesten

provincie

arrondissement

zone politie, brandweer

gemeente

politie
lokaal
federaal
Dir/Co
Dir/hud

platform gemeenschappelijke diensten
ADIV
VSSE

CFI

SICAD CC- AIK

LTF

LVC

burgemeester